

Joukkoliikenteen järjestäminen yhteishankintana yhteysväliillä Salo - Perniö - Kemiönsaari 8.8.2024 alkaen (VARELY/6873/2023)

Kaupunkikehityslautakunta 12.12.2023 § 195
5153/08.01.00.00/2023

Valmistelija

liikennepalvelupäällikkö Tanja Ahola, tanja.ahola@salo.fi, 02 778 7714,
liikennesuunnittelija Assi Honkala, assi.honkala@salo.fi, 02 778 3274

Salon kaupunki on järjestänyt kuntarajat ylittävää joukkoliikennettä yhteistyössä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ja Kemiönsaaren kunnan kanssa Salo-Perniö-Kemiönsaari -väliillä syksystä 2019 alkaen (ELY:n sopimusnumero KÄYTTÖ-670042). Sopimukseen ovat sisältyneet myös Salon sisäiset yhteydet Perniöön ja Särkisaloon eli linjat 520 (Salo-Perniö) ja 521 (Perniö-Särkisalo-Förby). ELY-keskus on toimivaltainen viranomainen kuntarajat ylittävän liikenteen osalta ja Salon kaupunki oman alueensa sisäisen liikenteen osalta.

Yhteysvälin liikennöintisopimus päättyy 7.8.2024 ja liikenne on hankittava uudelle sopimuskaudelle järjestämällä avoin tarjouskilpailu. Yhteistyön jatkamisesta on käyty neuvotteluja Kemiönsaaren kunnan ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kanssa.

Varsinais-Suomen ELY-keskus esittää, että Kemiönsaari-Perniö-Salo ja Särkisalo-Perniö-Salo järjestetään jatkossakin kokonaisuutena kilpailutettuna yhteishankintana. Tällöin Salo ja Kemiönsaari sitoutuvat yhteishankintaan ja valtuuttavat ELY-keskuksen tekemään puolestaan hankintapäätöksen. Hankinnassa ja liikennöintisopimuksissa ELY-keskus ja Salo toimivaltaisina viranomaisina ovat molemmat tilaajia.

Yhteistyön etuna on, että Waltti-kortti käy matkalippuna Salon alueella myös Salo-Kemiönsaari vuoroissa. Yhteishankinta hyödyttää autokierrollisesti molempia joukkoliikenneviranomaisia. Yhteistyöllä myös noudatetaan liikennepalvelulain kirjausta siitä, että viranomaisten on suunniteltava joukkoliikennepalvelut ensisijaisesti seudullisina tai alueellisina kokonaisuuksina ja tavoiteltava henkilökuljetusten yhteensovittamista. Vastaavaa yhteistyötä tehdään Salo-Somero - yhteysväliillä ja myös Koski Tl:n ja Marttilan suunnasta on ilmaistu kiinnostus yhteistyölle.

Yhteishankinta tarkoittaa tosin sitä, että kyseiseen liikenteeseen ei ole mahdollista hakea Varsinais-Suomen ELY-keskuksen myöntämää valtionavustusta. Yhteistyö ei kuitenkaan tosiasiallisesti pienennä avustusta, sillä kaupungin muu joukkoliikennepanostus riittää perusteeksi maksimimääräiseen avustukseen, jonka ELY-keskus voi kaupungille määrärahojensa puitteissa myöntää.

Hankintaa koskevat keskeiset esitykset:

1. Palvelutaso

Esitetään, että yhteysvälien liikenne hankitaan jatkossakin yhtenä kokonaisuutena. Kemiönsaari-Salo, Förby-Perniö ja Perniö-Salo muodostavat tehokkaan autokierron. Kemiönsaarelle suuntautuvat vuorot toimivat Salon alueen omaa tarjontaa täydentävinä vuoroina. Kohde on mahdollista hoitaa neljällä linja-autolla. Salon puolella liikennepalvelut ovat arvioineet sisäisten yhteyksien nousumääriä ja esittävät, että aamun ensimmäisestä vuorosta klo 5.45 Förby-Perniö luovutaan sen vähäisen käytön vuoksi. Kemiönsaaren puolella Kemiönsaari-Sauvo-Turku -liikenne siirtyy toiseen

sopimukseen, ja jää pois nyt hankittavasta kokonaisuudesta. Muutoin liikenne esitetään hankittavan nykyisen kaltaisena.

2. Hankintamalli

Nykyinen liikennöintikohde on hankittu bruttosopimusmallilla, joka on käytössä myös Salon kaupungin kaikissa muissa joukkoliikennesopimuksissa. Esitetään, että jatketaan samalla hankintamallilla, jolla nykyisessä markkinatilanteessa todennäköisesti saavutetaan kohtuullisempi tarjoushinta, kun lipputuloriski on tilaajalla.

3. Kalusto

Liikennöintikohde on mahdollista ajaa neljällä (4) linja-autolla. Kohdetta liikennöidään M3 II/III -luokan kaukoliikenteen linja-autoilla. Tällöin hankinta ei vaikuta kaupungin päästöttömän ja/tai puhtaan kaluston kiintiöön, koska kaukoliikenteen linja-autoja ei koske laki ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista. Hankinnassa edellytetään, että kaluston enimmäisikä on 15 vuotta.

4. Lippu- ja maksujärjestelmät

Hankinnassa edellytetään ELY-keskuksen hallinnoiman Seutu+lippu- ja maksujärjestelmän käyttöönottoa sekä Salon toimivalta-alueella Salossa käytössä olevan Waltti-lippu- ja maksujärjestelmän käyttöönottoa.

5. Sopimuskausi

ELY-keskus esittää liikenteen sopimuskaudeksi 8.8.2024-7.8.2027 ja kolmen (3) vuoden optiota. Kunnat ovat päättämässä option käyttöönotosta.

6. Kustannusjako

Hankintakokonaisuudesta on tehty bruttokustannusarvio. Kustannusarvio esitellään kokouksessa, sillä sitä ei tarjouskilpailuun liittyvistä syistä ilmoiteta julkisesti. Ennen hankintapäätöksen tekemistä liikenteen rahoitukseen osallistuvat tahot sitoutuvat bruttokustannusten jakamiseen. Liikenteen nettokustannus tulee olemaan bruttokustannusta alhaisempi, koska matkustajien maksamat lipputulot vähentävät rahoittajaosapuolten maksettavaksi tulevaa summaa.

Kertyvät lipputulot jaetaan joukkoliikenneviranomaisten alueiden kesken. Kemiönsaarelta ja Kemiönsaarelle matkustavien asiakkaiden lipputulot luetaan ELY-keskuksen toimivalta-alueeseen kuuluvaksi ja siten pienentävät ELY-keskuksen ja Kemiönsaaren maksuosuutta. Salon kaupungin sisäisten matkojen lipputulot puolestaan luetaan Salon toimivalta-alueeseen kuuluvaksi ja siten ne pienentävät Salon maksuosuutta.

Kustannusjako-osuuksista on käyty osapuolten kesken neuvotteluja. ELY-keskus esittää jaon perusteeksi liikennöintikohteen kilometri- ja tuntisuoritetta. Esitys jaosta on:

Salon toimivalta-alue	73,7 %
ELY-keskuksen toimivalta-alue	26,3 %

Jos jompikumpi viranomaisista tekee muutoksia (lisäyksiä/vähennyksiä) ajettavaan liikenteeseen, tämä huomioidaan kustannusjaossa.

Liikennepalvelut tulee seuraavassa Paikun linjasto- ja palvelutasoselvityksessä tarkastelemaan, kannattaisiko tulevaisuudessa

kohteen liikennettä siirtää esimerkiksi Perniö–Förby -välin osalta kaupungin omiin sopimuskokonaisuuksiin. Hankintakokonaisuutta ei kuitenkaan ole taloudellisesti järkevää tässä hetkessä, kesken Paikun sopimuskautta pilkkoa.

Liikennepalvelut esittääkin, että Salon kaupunki lähtee mukaan yhteishankintaan ja delegoi hankinnan päätöksentekovallan Varsinais-Suomen ELY-keskukselle. Delegoidessaan hankinnan päätöksentekovallan Varsinais-Suomen ELY-keskukselle sitoutuu Salo samalla alustavan kustannusarvion mukaiseen hintahaarukkaan, joka on Salon osalta kohteelle varattujen määrärahojen puitteissa. ELY-keskus on yhteydessä kunnan yhteyshenkilöön ennen hankintapäätöksen tekemistä. Mikäli edullisin tarjoushinta ylittää arvioidun hintahaarukan, johon kunta on sitoutunut, eli Salon osalta ylittää liikenteelle varatun määrärahan, hankinta on mahdollista keskeyttää.

Esittelijä	Kaupunkikehitysjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunkikehityslautakunta päättää: 1) hyväksyä joukkoliikennekohteen hankinnan ja esitetyn palvelutason, jos se on esitetyn kustannusarvion mukainen, 2) delegoida hankinnan päätöksentekovallan hankintasopimuksia lukuun ottamatta oman toimivalta-alueensa osalta (Salo-Perniö-Särkisalo) Varsinais-Suomen ELY-keskukselle siten, että tarjouspyyntöasiakirjoissa ja liikennöintisopimuksissa ELY-keskus ja Salo ovat molemmat tilaajia, 3) hyväksyä esitetyt kustannusjako-osuudet ja 4) valtuuttaa liikennepalvelupäällikön sopimaan hankinta-asiakirjojen lopullisesta muodosta ja yksityiskohtaisesta rahoitusyhteistyöstä.
Päätös	Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa. Kaupunkikehityslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen. Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta heti kokouksessa.
Tiedoksianto	Varsinais-Suomen ELY-keskus Kemiönsaaren kunta Liikennepalvelut Hankintapalvelut